

A Tanácstörvény a néphatalom törvénye

Irtó: Bólya Lajos megyei ügyészhelyettes, egyetemi tanár

I.

A HAZAFIAS NÉPFRONT Országos Előkészítő Bizottsága nyilvánosságra hozta a tanácsok felépítéséről, működéséről és feladatairól szóló törvénytervezetet és felhívta az ország dolgozó népét, hogy széles körben vitassa meg azt. De a felhívás nemcsak a megvitatásra szól, hanem arra is, hogy a dolgozók javaslataikkal és észrevételeikkel alkotó módon vegyenek részt az új tanácstörvény létrehozásában.

Maga ez a vitára bocsátás is rendkívül jelentős. Azt jelenti, hogy a dolgozó nép véleményét nyilvánít annak a törvénynek a tervezetéről, amelynek keretei között a jövőben az államhatalmat helyi vonatkozásban gyakorolni fogja és akarja. Azt jelenti, hogy javaslatot tesz a rendelkezések kiegészítésére vagy új rendelkezések felvételére, amelyek a néphatalom helyi gyakorlását a legmegfelelőbb biztosítják. A dolgozók legszélesebb rétegeinek véleménye után, javaslataik figyelembevételével emeli majd törvényre a javaslatot a népszuverenitást megtestesítő legfőbb államhatalmi szerv, az Országgyűlés.

A nyilvános, az egész országra kiterjedő vita a dolgozókat a közügyekben való részvételre mozgósítja, öntudatukat, felelősségérzetüket növeli, s egyben a jövőbeni társadalmi munkára való országos felkészülést is jelenti.

MINDEZEKET figyelembe kell venni mikor a törvénytervezet megvitatásához hozzáfutunk. Ezért nem lehet az a feladatunk, hogy a törvénytervezet egyes rendelkezéseit ismerlessük, különben nem az, hogy részletesen ismerlessük. A dolgozók a törvénytervezetet olvasták, annak rendelkezéseit ismerik. Az államapparátusban dolgozó elvtársak pedig, akiknek egy része valódi szakembere a kérdésnek, nemcsak olvasták, hanem alaposan tanulmányozták is a törvénytervezet rendelkezéseit. Feladatunk tehát csak az lehet, hogy a dolgozók figyelmét azokra az új rendelkezésekre irányítsuk, amelyek népi demokratikus államunk új szakaszának politikáját fejezik ki. A gazdasági és társadalmi életben bekövetkező fejlődést a szocialista államrendszer mindig követi az államszervezet fejlődése is. Olyan új feladatok megoldását veti fel a fejlődés, amelyeket a párt vezetésével a dolgozó nép csak új módszerek alkalmazásával tud megoldani. Az állam a szocializmus építésének fontos eszköze. Az új tanácstörvény tervezetét abból a szempontból kell vizsgálnunk, hogy ezeknek a követelményeknek megfelel-e.

A szocializmust a dolgozó tömegek aktív részvétele nélkül nem lehet felépíteni. De a dolgozók részvételét úgy kell érteni, hogy az a társadalom szervezésében való részvételt is jelenti, másszóval az állami működésben való részvételt. Az állam eredményes működésének éppen az a feltétele, hogy az állam tevékenységében a dolgozók aktívan részt vegyenek. Az MDP III. kongresszusán Nagy Imre elvtárs a szocialista állam működésének ezt az alapvető feladatát ki és hangsúlyozta, hogy a legfontosabb feladat az állami tevékenységben a dolgozók legszélesebb tömegeit, elsősorban a hatalom letéteményesét, a munkásosztályt bevonni és annak cselekvő részesevé tenni.

EZT AZ ALAPVETŐ célkitűzést szolgálja a nyilvános vitára bocsátott törvénytervezet, s a rendelkezések vizsgálatát nekünk ebből az alaptételből kiindulva kell elvégeznünk. A törvénytervezetnek ez a szándéka világos. Aki csak futólag olvasta is el a törvénytervezet rendelkezéseit, meggyőződhet arról, hogy a tervezet rendelkezéseinek alapvető célja azoknak a törvényes keretnek a megteremtése, amelyek között a dolgozó nép az állami tevékenységben tevékenyen részt vehet. Ez a széles demokratizmus a törvény alapvető jellemvonása, s ahhoz kell segítséget nyújtunk, hogy a dolgozók ennek a demokratizmusnak érvényesülését figyelemmel kísérhessék a törvényben és tájékoztatásunk segítségével alaposan megfontolhassák javaslataikat és észrevételeiket, amelyeket a demokratizmus következetes érvényesülése érdekében tesznek.

A jövőben ez a törvény határozza meg a helyi államhatalmi

és államigazgatási szervek működését, ez a törvény lesz a törvényesség alapja. Ennek megfelelően arra kell törekedni, hogy a törvény nyelvezete mindenki számára érthető legyen, hogy a kifejezések pontosak legyenek és a fogalmak világosak. Arra kell törekedni, hogy a törvényhozási szándékai a törvény szavaiban teljes kifejezést nyerjenek, hogy a törvény minden szabályozást felöleljen, amelyre szükség van a törvényhozási szándékainak kifejezéséhez. Azt kell elérni, hogy a törvény minden biztosítékot magában foglaljon a néphatalom érvényesülése érdekében és semmi rész ne maradjon a törvénytelenség számára, amelyen az ellenség behatolhat. A törvényesség szempontjából kell vizsgálni azt is, hogy a törvényben határozottan ki van-e fejezve a hatalmi és igazgatási körök elhatárolása, az egyes szervek megfelelő hierarchiája és hogy az ügyintézésnek, a gazdálkodásnak, a dolgozó nép anyagi és kulturális szükségleteiről való gondoskodásnak olyan rendszerét fejezze ki a törvény, amely biztosított nyújt a bürokratizmus ellen, amely a törvénytelenség melegegya.

HA EZEKET a szempontokat vesszük figyelembe, akkor általánosságban megállapíthatjuk, hogy a törvénytervezet óriási lépést tesz előre a demokratikus centralizmus megvalósítása terén.

1. A legfontosabb benyomás, amelyet a törvénytervezet tanulmányozása után szerezünk az, hogy a törvénytervezet a tanácsokat a területi valóságos gazdává teszi. Az államhatalom helyi szervei a tervezet szerint még nagyobb hatalmat kapnak és valóban helyi hatalmat jelentenek. A demokratikus centralizmusnak ezt a döntő megnyilvánulását főként a törvénytervezet első részének II. fejezete és a Negyedik rész domborítja ki. Ezekkel a rendelkezésekkel azonban éppen rendkívül fontoságuk folytán részletesebben is foglalkoznunk kell.

A törvénytervezet 6. §-ának 2. bekezdése határozza meg a tanács helyi szerepét. Azt mondja: „a tanács vezetői a helyi gazdasági, társadalmi és kulturális tevékenységet”. A tanács tehát a vezető szerv helyi viszonylatban és ennek a vezető szerepnek reális garanciáját adja meg, hogy a törvény a tanácsra ruhazza a helyi gazdasági terv és költségvetés megállapítását, valamint a terv és a költségvetés végrehajtásának irányítását és ellenőrzését. Minden gazdasági vezetés akkor reális, ha saját terv és költségvetés keretében mozoghat és nemcsak felsőbb utasításokat követve és valószínűleg meg. A vizsgálódásunk most arra kell irányulnia, hogy az önálló tervnek és költségvetésnek megállapításához milyen módon jut el a tanács, azaz, hogy az országos terv és költségvetés keretében a helyi feladatok megtervezése és a végrehajtásukhoz szükséges költségvetés elkészítése biztosítva legyen. Ugy véljük, hogy a tanács munkájában és a tanácsapparátusban dolgozók ezen a téren sok hasznos tapasztalattal rendelkeznek, amelyeknek nyilvánosságra hozatala nagy mértékben segítené ennek az igen fontos rendelkezésnek pontos megfogalmazását, esetleg a kérdés részletesebb szabályozását.

A KÖZEGÉSZSÉGÜGYI, kulturális és szociális feladatok ellátásán kívül a törvénytervezet az ipari és a mezőgazdasági termelés irányításának gondját is a tanácsokra bízta. A törvénytervezetnek ez a rendelkezése természetes, ha figyelembe vesszük, hogy a szocialista állam a gazdaság szervezésének feladatát is el kell lássa. A szocialista államot az is megkülönbözteti a burzsoa államtól, hogy gazdasági feladatokat lát el. A burzsoa állam nem irányítja a gazdaságot, hanem a gazdaság irányítóinak, a tőkéseknek a zsebében van s ezek éppen az államot használják fel a kizsákmányoló gazdasági rend fenntartására és védelmére. A szocialista állam a szocialista gazdaság alapjainak lerakásában tevékeny szervező munkát végez, a gazdasági tervezés, a gazdálkodás megszervezése, irányítása és ellenőrzése a szocialista állam egyik feladata.

A tanácsokra ebben a vonatkozásban nagy feladat vár, mert a népjólét emelését a helyi termelés jó megszervezése és irányítása nélkül megvalósítani nem lehet.

(Folytatjuk)

Vetik az őszi árpát a szegedi Felszabadulás tsz-ben

Már az őszi csipőse érződik a korareggelében. A szántóföldön a hajnalokan finom, kékeszürke ködfátyol ül, amely aztán szertefoszlik később, ha felkapaszkodik a nap az égre.

A korareggel enyhe ködösségben már emberek indulnak a szegedi Felszabadulás tsz földjére, hogy végezzék munkájukat. Hajnali 5 óra volt, amikor árpás zsákokkal megpakolt szekérrel indult a központi tanárból Szili Mihály és munkascapata. Az őszi-árpa vetéséhez készültek. Bibusz Kálmán és Seress Pál is hosszú léptekkel, vállán zsákkal indult a géphez, hogy beletöltsék a vetőmagot. Még másik két gépnél hasonlóan ké-

szültek. S aztán valaki jókedvűen elkiáltotta magát: — Induljunk hát!

A vetőgépekkel elindultak. Minden gép előtt három-három lö, jójárású, jóerőbenlévő. Hullott az őszi-árpa magja a földre, amelyben nemrégiben még len volt. Napokkal előbb Tandari József és Jójárt Lajos, a dorozsmai gépalomás két traktoristája, — különben tsz-tagok, — jól megszántották a lenföldet, s az elmunkálás után sorkerült az őszi-árpa vetésére is.

Egy fordulóban kéréstűk a munkáról a vetőgép után haladó Szili Mihályt, a zömök munkascapat vezetőt. Rágyújtott egy cigarettára, küszit feljebb bökte fején fekete kalapját.

— Jó a talaj és az őszi-árpa vetésének, s éppen ezért fogtunk mi hozzá. Helyes beosztással, jó gazdálkodással jut erő, minden időben végezni. Nevet, önfeledten és magabiztosan, majd folytatja:

— Jó termést akarunk őszi-árpából is. És nagyon jó az idő az őszi-árpa vetésére: ki mint vet, úgy arat.

Ismeri ő is — mint mindenki a Felszabadulás tsz-ben — milyen óriási lehetőségek állnak előttük, ki is akarják használni, s a vetésközbeni kis pihenő alatt sem tudta magabafojtani Szili Mihály nagy tervüket.

Rizstelepet akarnak létesíteni. Majd még eldöntjük, hogy 50, vagy 100 holdon lesz-e,

Annyi biztos, hogy már rizst is akarunk aratni. De indult már tova, hiszen fontos a vetés és igyekeznek, hogy rendre, sorra mindent jól végezzenek. Negyven hold őszi-árpát vetnek. Kedden már 22 holdon földbekerült a mag. Ma, szerda este pedig már elmondhatják: elvetették a negyven holdra az őszi-árpa magját.

Nemcsak a vetést végzik, hanem traktorok is dübörögnek a földön. A dorozsmai gépalomáról 3 gép, két muszakban hasítja a földet — csinálják a nyári mélyszántást. Készülődnek a kukoricatorásra is. Már eltervezték, hogyan tudják majd gyorsan és jól befejezni az őszi-búza elvetését is.

47 ezer forint megtakarításának története

A Burevesztnyik mozgalom tapasztalatai a Szegedi Textilművekben

A III. pártkongresszus további fejlődésünk alapfeltételeként határozta meg a népgazdaság területén az önköltség csökkentését. Gerő Ernő elvtárs felszólalásában megállapította, hogy a munka termelékenységének fokozása mellett a másik fontos feladat, s egyben a párt politikája megvalósításának és az életszínvonal emelésének alapfeltétele a termékek önköltségének állandó csökkentése. Az önköltség csökkentésének és a termelékenység emelésének fokozottabb megvalósítása érdekében üzemünk augusztus 20-ai tiszteletére felajánlást tett, melyben az anyagtakarékoság, a hulladék csökkentés, az anyagmentes feldolgozási költségek csökkentése és a minőségi együttműködés megfelelő szinten való tartása szerepelt.

Célkitűzésünk a moszkvai Burevesztnyik cipőgyárban megvalósított számviteli rendszer bevezetésével kívántuk megvalósítani.

Ezt a mozgalmat a gyűrűsfonó üzemszervezés, amely fonódnakban süllyponti jellegű, a könnyűipari üzemek szorában az első között, fonódnai viszonylatban pedig elsőnek vezettük be. Számvitelünk már meglévő adatszolgáltatásunk rendszerében úgy szerveztük át, hogy az önköltség alakulását minden fonódnaknál egyénileg is kimutathassuk.

A számviteli kezdeményezést műszaki dolgozók és fonódnok megértéssel fogadták és az augusztus 20-i verseny üzemünk életében megsoha el nem ért eredményeket hozott felszínre.

A Burevesztnyik-mozgalom keretében fokozottabban tördöttünk a hulladékcsoökkentéssel. Ezért sikerült elérnünk, hogy az elmúlt évi gyűrűsfonódnai 5.73 százalékos átlaggal szemben 3.75 százalékra szorítottuk a gyűrűsfonódnai hulladékot.

A Burevesztnyik mozgalom bevezetése óta a hulladékcsoökkentés terén állandóan javuló eredményeket látunk.

Az 1953 évi átlaghoz viszonyítva az alábbi összegű megtakarításokat érték el:

1954 I. negyedévében havi 18.313 forint megtakarítást, a II. negyedévében pedig már 22.556 forint a havi megtakarítás. Júliusban és az augusztus 20-i versenyben a megtakarítás havi összege elérte a 28 ezer forintot.

Uzem eddigi életében ismeretlenül nagy eredmények lehetővé tették hogy augusztus 20-ai tiszteletére tett vállalkásunkat augusztus 20-ig 200 százalékra teljesítettük és az egész harmadik negyedévre váltalt 47 ezer forintos hulladékcsoökkentésből eredő megtakarítást már augusztus 14-re megvalósítottuk.

További igen nagy jelentőségű lépés ezen a területen a fonódnavezetőjének, Zombori Zoltán elvtársnak kezdeményezése

a három és félszázalékos gyűrűsfonódnai hulladék megvalósításáért.

A fonódnavezető elvtárs által a legutóbbi műszaki konferencián felvett kezdeményezés művezetőnk részéről megértésre talált. A célkitűzés megvalósításához négy tényező van szükség:

1. Az előművek dolgozói jó minőségű munkájukkal segítsék a gyűrűsfonódnai dolgozókat a feladat megvalósításában.

2. Utolsó gépcsoportunk viszonylag magasabb hulladék százaléknak erőteljes leszorítása. Elsősorban a műszaki feladatra lesz, hogy a gépek tüzetes átvizsgálása után olyan műszaki feltételeket teremtsenek, hogy a hulladékcsoökkentés itt is a kívánt mértékben lehetségessé váljék.

3. Szükséges, hogy dolgozók valamilyen mértékűre csökkentsék a gép körüljárási

idejüket. Vannak még dolgozók, akik 5 százalékon felüli hulladékkal dolgoznak és ezekenél végzett mérések azt mutatják, hogy gépkörüljárás idejük a jó munkaműszerekkel dolgozó fonódnok idejének kétszeresét, sőt háromszorosát is kiteszi.

4. Még fokozottabb figyelmet kell fordítani az olajos és sörpédék hulladékfajták csökkentésére. Ezeknél kilogrammonként 10–12 forintos ráfizetés jelentkezik. Dolgozóinknak tehát fokozottan kell vigyáznia arra, hogy a sörpédékbe és az olajos hulladék közé a jövőben fonható nemes anyag ne kerüljön. A célkitűzésnek megfelelő 3 és fél százalékos hulladékszintet január hóban még csak fonódnok 13 százaléka tudta elérni. Ezzel szemben legutóbbi értékeléseink azt mutatják, hogy

fonódnok 47 százaléka eleget tudott már tenni ennek a követelménynek. Sőt vannak fonódnok, akik a hulladékképződést jóval 3 és fél százalék alá tudták szorítani.

Legkevesebb hulladékkal Papp Viktória dolgozik (termelésének 2.30 százaléka hulladék). Szép eredménnyel dolgozik Seregi Mária és Berta Mária is, de rajtuk kívül Nagyiván Erzsébet, Vigh Júlia, Tombác István, Veres Lászlóné, Vértés Eva, Vencel Irén is, akik mind 3 százalék alá szorították a hulladék mennyiségét.

Mindez azt bizonyítja, célkitűzéseink megvalósíthatók és ha dolgozóink elérik a megszabott színvonalat, olyan eredményeket mutathatunk fel, amelyekkel nemcsak eleget teszünk a pártkongresszus határozatainak, hanem bátran kiállhatunk az ország többi fonódnai elé is, és utat mutathatunk számukra.

Jónás Antal
Szegedi Textilművek

Keserű multjukra emlékeznek, jövőjükrol tanácskoznak Kiskundorozsma választásra készülő lakói

A csongrád megyei Kiskundorozsma — csakúgy, mint sokezer más magyarországi faluban — egyre több szék esik a közelebbi tanácsválasztásokról. Az utcákban a választással kapcsolatos első plakátok előtt beszélgető kis csoportok alakulnak. Az öregek közül többen a régi választásokról mesélnek, arról az időről, amikor még a falubeli több mint kétezre — legtöbbször munka nélkül tengődő — kubikos, zsellér, kőműves legtöbbször megfosztották szavazati jogától.

Eszes Mátyás földbirtokos és a hozzá hasonlók nem bíztak a népben. A harmincas években sokszáz társával együtt ezért nem engedték az urnák elé Kerekes János tanácselnököt, akkori kubikost. Okul azt találták: »Aki községi támogatást kap, az nem szavazhat.« Márpedig Kiskundorozsma munkanélküliei kénytelenek voltak a népkönyha híg levelein élni és így »élvezni a községi támogatást«.

Azoknak a nincsteleneknek szavazatait, akiket nem tudtak távol tartani a szavazástól, a képviselőjelöltek és korteseik ígéretével akarták megnyerni. Azonban ígéretük csak ígéret maradt. Az 1930 körül beharangozott villamos — amely ma összeköti a községet a hét kilométerre levő Szegeddel —

csak a tanácsválasztások után, 1950-ben épült meg. Azóta a tanács vezetésével sorra valósulnak meg a régi kívánságok.

Az elmúlt négy év alatt többet fejlődött a község, mint a Horthy-rendszer 25 éve alatt.

A villamos mellett, amelyen ma már mintegy ötezen utaznak naponta — 120 ezer forintot beruházással zárt csatornahálózatot kapott az egyik kerület. 1952-ben négy külterületi utca kapott közvilágítást. Több száz házba vezették be a villanyt. A gyermekek részére napközi otthon és bölcsőde létesült. Négyezer kötetes könyvtárukat a nyári hónapokban is havonta mintegy hatszázszor látogatták. Egészség-házuk és új tantermekkel bővült iskolájuk is a község fejlődését bizonyítja.

Dr Kiss Árpád a Szegedi Tudományegyetem rektora

A minisztertanács dr. Fodor Gábor, a Szegedi Tudományegyetem rektorát a rektori megbízatás alól 1954. évi augusztus 10-15-i hatállyal felmentette és egyidejűleg dr. Kiss Árpádot, a Szegedi Tudományegyetem

egyetemét általános fizikai kémiai tanszékének tanszékvezető egyetemi tanárát, a természettudományi kar dékánját a Szegedi Tudományegyetem rektorává 1954. augusztus 15-i hatállyal kinevezte.